

บทที่ 5

การขนส่ง

1. กล่าวทั่วไป

1.1 การขนส่ง คือ การใช้เครื่องมือและสิ่งอำนวยความสะดวกอันจำเป็นมาสนับสนุนการเคลื่อนย้าย โดยมุ่งที่จะให้การเคลื่อนย้ายสามารถบรรลุภารกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การขนส่ง เป็นงานกึ่งหนึ่งของการส่งกำลังบำรุง พันธกิจของการขนส่งก็คือการจัดให้มีการเคลื่อนย้ายกำลังพล และยุทโธปกรณ์จากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่ง ทั้งทางบก, ทางน้ำ, ทางอากาศ และทางท่อ

จากคำจำกัดความดังกล่าว พอจะสรุปได้ว่า ขอบเขตทางการขนส่งนั้น หมายรวมถึง การเคลื่อนย้ายกำลังพลและยุทโธปกรณ์, อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกในการขนส่งต่าง ๆ การวางแผนทางฝ่ายอำนาจการและการจัดการอันจำเป็นเพื่อให้การเคลื่อนย้ายดังกล่าวสำเร็จผล

1.2 การเคลื่อนย้าย คือ การนำกำลังพล, ยุทโธปกรณ์ หรือสิ่งอุปกรณ์จากตำบลหนึ่งไปยังอีกตำบลหนึ่ง ตามที่กำหนดความมุ่งหมายเอาไว้

การเคลื่อนย้าย แบ่งตามความมุ่งหมายได้ 2 ประเภท คือ.

1.2.1 การเคลื่อนย้ายทางยุทธวิธี คือ การเคลื่อนย้ายหน่วยทหารและยุทธภัณฑ์ที่มีภารกิจทางยุทธวิธี ภายใต้สภาพการรบในเมื่อยังไม่มีภาระปะทะทางพื้นดินกับกำลังฝ่ายข้าศึก นายทหารฝ่ายยุทธการ เป็นผู้รับผิดชอบ (ยกเว้นทางอากาศ (สธ.3))

1.2.2 การเคลื่อนย้ายทางธุรการ คือ การเคลื่อนย้ายหน่วยทหารและยุทธภัณฑ์ที่อยู่ห่างจากความกดดันของข้าศึก ขบวนการเคลื่อนย้ายมีความสะดวกสบาย เพราะไม่มีการรบกวนจากข้าศึก นายทหารฝ่ายส่งกำลังบำรุง รับผิดชอบ (สธ.4)

2. หลักการขนส่ง

- 2.1 ใช้เครื่องมือขนส่งให้เกิดประโยชน์สูงสุด
- 2.2 เลือกใช้เครื่องมือให้เหมาะสมกับสถานการณ์ให้มากที่สุด
- 2.3 ลดการขนถ่ายให้เหลือน้อยครั้งที่ที่สุด
- 2.4 หลีกเลี่ยงการขนย้ายย้อนกลับมาข้างหลัง

3. ประเภทหรือวิธีการขนส่ง

วิธีการขนส่ง แบ่งออกเป็น 6 วิธี คือ ทางท่อ, ทางน้ำ, ทางรถไฟ, ทางถนน, ทางอากาศ และ เบ็ดเตล็ด

3.1 การขนส่งทางท่อ โดยธรรมชาติใช้ขนส่งเชื้อเพลิงเหลวในปริมาณมาก ๆ เป็นการขนส่งที่ประหยัดทั้งเจ้าหน้าที่, ยานพาหนะ และค่าใช้จ่าย

3.1.1 ข้อดีของการขนส่งทางท่อ คือ.-

3.1.1.1 เป็นวิธีการที่ประหยัดที่สุด

3.1.1.2 ลดความต้องการเครื่องมือขนส่งชนิดอื่น

3.1.1.3 เสียหายจากข้าศึกน้อยกว่า

3.1.1.4 ใช้ได้ในพื้นที่ที่ไม่อำนวยให้แก่การขนส่งชนิดอื่น

3.1.1.5 ขนส่งของเหลวจากเรือสู่ฝั่งได้สะดวกที่สุด

3.1.2 การเลือกเส้นทางท่อ เป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุด ในการวางแผนขนส่งทางท่อมียข้อที่ต้องพิจารณา คือ.-

3.1.2.1 เลือกทางที่มีมุมหักทางดิ่งน้อยที่สุด

3.1.2.2 กำบังตามธรรมชาติ

3.1.2.3 ขนานกับทางรถไฟหรือถนน

3.1.2.4 สนับสนุนแผนการยุทธต่อไปได้

3.1.2.5 ปลายทางท่อ ควรมีที่เก็บ และมีเส้นทางเข้าออกสะดวก และใช้เครื่องมือขนส่งได้หลายชนิด

3.2 การขนส่งทางน้ำ

การขนส่งทางน้ำ หมายรวมถึง การขนส่งโดยการเดินเรือทะเล, การขนส่งโดยเรือชายฝั่ง และการขนส่งโดยการเดินเรือทางน้ำในแผ่นดิน การขนส่งทางน้ำสามารถขนส่งได้

ปริมาณมาก แต่ความเร็วค่อนข้างต่ำ และมีข้อจำกัด คือ.-

3.2.1 ต้องมีสิ่งอำนวยความสะดวกในการบรรทุกและขนถ่าย

3.2.2 ล่อแหลมต่อการปฏิบัติการของข้าศึก

3.2.3 ขึ้นอยู่กับสภาพทางน้ำและสิ่งก่อสร้างเกี่ยวกับทางน้ำ

3.2.4 ล่อแหลมต่อสภาพอากาศ

3.3 การขนส่งทางรถไฟ

3.3.1 สามารถขนย้ายสัมภาระและกำลังพลได้ปริมาณมากในระยะทางไกลด้วยความเร็วค่อนข้างสูง

3.3.2 เมื่อเทียบกับการขนส่งแบบอื่นแล้ว การขนส่งทางรถไฟได้รับความกระทบกระเทือนจากลมฟ้าอากาศน้อยที่สุด

3.3.3 มีความอ่อนตัวน้อยกว่าการขนส่งแบบอื่น เพราะเป็นยานพาหนะที่ใช้ปฏิบัติงานบนรางที่ตายตัว

3.4 การขนส่งทางถนน

3.4.1 การขนส่งทางถนน เป็นการขนส่งที่อ่อนตัวมากที่สุด และมีขีดความสามารถในการขนส่งกำลังพลและสัมภาระจากตำบลต้นทาง ไปยังตำบลปลายทางได้โดยไม่ต้องทำการขนถ่ายไปสู่การขนส่งแบบอื่นในระหว่างทาง นอกจากนี้ยังมีความเร็วค่อนข้างสูง และเชื่อมโยงกับวิธีการขนส่งชนิดอื่นได้อย่างดี การขนส่งทางถนนด้วยรถยนต์ เป็นแบบที่เหมาะสมสำหรับการขนส่งสัมภาระที่บรรจุหีบห่อส่งไปยังพื้นที่ส่วนหน้า และช่วยให้บรรลุมัตถุประสงค์ได้มาก

3.4.2 ชนิดของการขน

3.4.2.1 การขนระยะใกล้ (Local Haul) คือ การขนที่ได้จำนวนเที่ยวมาก เพราะใช้เวลาในการเดินทางน้อย

3.4.2.2 การขนระยะไกล (Line Haul) คือ การขนที่ได้จำนวนเที่ยวน้อย เพราะใช้เวลาในการเดินทางมาก

3.4.2.3 การเที่ยวขน (Shuttle) คือ การกลับมาขนอีกครั้งด้วยยานพาหนะคันเดิม ระหว่างจุดสองจุดที่กำหนด

3.4.2.4 การผลัดเปลี่ยน (Relay) คือ การขนย้ายสิ่งอุปกรณ์หรือทหารไปข้างหน้าตลอดเวลา โดยไม่เปลี่ยนการบรรทุกนั้น แต่จะเปลี่ยนพลขับหรือรถลากจูง

3.5 การขนส่งทางอากาศ

3.5.1 การขนส่งทางอากาศ เป็นการขนส่งที่มีความเร็วสูง, อ่อนตัวมากเลือกเส้นทางได้ไม่จำกัด ใช้ในพื้นที่เขตหน้าได้ตั้งแต่เริ่มต้นการยุทธ แต่การขนส่งทางอากาศมีข้อจำกัดมากมายหลายประการ เช่น ต้องมีการคุ้มครองทางอากาศโดยฝ่ายเดียวกัน, แล้วแต่สภาพลมฟ้าอากาศ, อ่อนแอต่อการยิง, มีความจุน้อย, ระยะทำการจำกัด, ความสิ้นเปลืองสูงมาก และต้องอาศัยสิ่งอำนวยความสะดวกในการบินขึ้นลง

3.5.2 วิธีส่งสิ่งอุปกรณ์ทางอากาศ ทำได้ 2 วิธี คือ.-

3.5.2.1 ด้วยการบินลง ใ้มากที่สุด มีประสิทธิภาพสูงสุด

3.5.2.2 ด้วยการส่งลงทางอากาศ

3.5.2.2.1 ทิ้งลงด้วยความเร็วต่ำ ใช้ร่มชูชีพหนึ่งร่มหรือมากกว่า และมีวัสดุกันสะเทือน เช่น การทิ้งปืนใหญ่, รถยนต์ เป็นต้น

3.5.2.2.2 ทิ้งลงด้วยความเร็วสูง ใช้ร่มชูชีพขนาดเล็ก เช่น การทิ้งอาหาร, กระสุน

3.5.2.2.3 ทิ้งลงด้วยอิสระ ไม่ใช้เครื่องหน่วงการตก มีแต่วัสดุกันสะเทือน เช่น การทิ้งวัสดุป้อมสนาม, สายโทรศัพท์ เป็นต้น

3.5.2.3 การส่งกำลังทางอากาศยามฉุกเฉิน หน่วยที่ต้องการให้ส่งกำลังทางอากาศยามฉุกเฉิน เสนอคำขอตามสายงานมายัง สท.4 กองพล โดยเครื่องมือสื่อสารที่เร็วที่สุด สท.4 จะเสนอตรงไปยังกองทัพบกเพื่อดำเนินการต่อไป หน่วยที่เสนอคำขอเป็นผู้เสนอประเภทเครื่องบิน และวิธีการส่งลง หน่วยรับผิดชอบในการเก็บกู้อุปกรณ์ และเครื่องบรรจุที่ทิ้งลงทางอากาศ

3.6 การขนส่งเบ็ดเตล็ด

การขนส่งเบ็ดเตล็ด ก็คือ การขนส่งที่มีใช้วิธีการขนส่งทั้ง 5 วิธีดังกล่าวแล้ว เช่น ใช้คนหาบหาม, สัตว์ต่าง ๆ ล้อเลื่อน, สายเคเบิลข้ามห้วยลึก และอื่น ๆ นอกจากที่กล่าวมาแล้ว

4. การขนส่งในกองพัน, กรม และกองพล

การขนส่งตามอัตราการจัด และที่สมทบให้กับหน่วยสำหรับปฏิบัติการส่งกำลังบำรุงนั้น อาจนำมาใช้สำหรับการเคลื่อนย้ายหน่วยทหารในทางยุทธวิธีได้ เมื่อเป็นเช่นนี้ จะต้องมีการประสานงานกับนายทหารยุทธการถึงข้อพิจารณาเกี่ยวกับ การวางกำลังและที่ตั้งทางยุทธวิธี, ระเบียบการจราจร, การควบคุมการจราจร รวมถึงการกำหนดชั้นของเส้นทาง และการกำหนดมาตรการที่จะนำเอาถนนและสะพานที่มีอยู่มาใช้ให้เป็นประโยชน์ให้มากที่สุดก็จะรวมอยู่ในเรื่องของการขนส่งด้วย และยังหมายรวมถึงการส่งกลับผู้ป่วยเจ็บจำนวนมากตามนโยบายการส่งกลับของกองพลอีกด้วย

4.1 การขนส่งระดับกองพันและกรม

4.1.1 กองพัน เป็นทั้งหน่วยทางยุทธวิธีและหน่วยช่วยรบ การขนส่งในกองพันจะปรากฏอยู่ในหมวดยานยนต์และซ่อมบำรุง และหมวดบริการ กองร้อยสนับสนุนการช่วยรบยานพาหนะ ที่ใช้เพื่อบริการขนส่งใน พัน.ร. เป็นส่วนรวมมี ระเบียบ.2 1/2 ตัน จำนวน 8 คัน

4.1.2 กรมทหารราบ เป็นหน่วยทางยุทธวิธี ไม่อยู่ในสายการส่งกำลังระหว่างกองพันกับกองพล แต่ กรม ร.มีหมวดยานยนต์อยู่ใน ร้อย.บก. กรม 1 หมวด เพื่อให้บริการขนส่งให้กับกองร้อยต่าง ๆ ในกรม ร.

4.1.3 การควบคุมการจราจร ในระดับกรมและกองพัน จัดให้มีการจัดตั้งระบบเครื่องหมายชี้ทางและข้อแนะนำไว้ เมื่อหน่วยเคลื่อนที่เป็นขบวนยานยนต์ กรม ร. จะได้รับการสนับสนุนในเรื่องการควบคุมจาก ร้อย.สท.พล. โดยธรรมดาแล้ว หมวดสารวัตรทหารหนึ่งหมวด จะมาขึ้นสมทบต่อกรมทหารราบหนึ่งกรม เพื่อจัดการช่วยเหลือในเรื่องการจราจร และควบคุมเคลยศึกอยู่ ณ ตำบลรวบรวมเคลยศึกส่วนหน้าของกองพล ผู้ช่วยเหลือในเรื่องการควบคุมการจราจรของ ฝอ.4 กรมและกองพัน ก็คือ นายทหารยานยนต์ของหน่วย

4.2 การขนส่งในระดับกองพัน

4.2.1 หน่วยขนส่งของกองพลทหารราบ แบบ 1 คือ กอง พท.พล. หน่วยขนส่งของกองพลทหารราบ แบบ 2 (พล.ร.9) คือ ร้อย ขส.กรม. สน. มีภารกิจในการขนส่งสิ่งอุปกรณ์ทุกประเภท เว้น สป.5

4.2.2 การใช้อยานพาหนะ ตามธรรมดาแล้วมักใช้การควบคุมแบบรวมการ ถ้าสามารถทำได้ การจ่ายยานพาหนะทุก ๆ ระดับออกใช้งานต้องให้บรรลุวัตถุประสงค์ 2 ประการ คือ เมื่อลำเลียง สป.ขึ้นไป ช่างหน้าในพื้นที่ของ กรม ร. ในเที่ยวกลับให้ลำเลียงสิ่งอุปกรณเก็บซ่อม, เชลยศึก และศพ ลงมาด้วย เพื่อการประหยัด

4.2.3 การแบ่งมอบและการควบคุม โดยปกติกระทำภายใต้การควบคุมของ กอง พล.พล. สำหรับสถานการณ์ที่ต้องเคลื่อนที่อย่างรวดเร็ว หรือในเมื่อหน่วยปฏิบัติการอิสระอาจจัด หมวด รบ. ไปขึ้น สมทบให้ การใช้เครื่องมือขนส่งเพื่อสนับสนุนการส่งกำลังอยู่ในความควบคุมของพลธิการกองพล ผ่านผู้ช่วยหัวหน้า สห.4 ฝ่ายการขนส่ง และประสานกับ สห.3 กองพล

4.2.4 การวางแผนควบคุมการจราจร เป็นความรับผิดชอบของ สห.4 กองพล สห.4 กองพล จะจัดตั้ง บก.ควบคุมการจราจรของกองพลขึ้น และให้อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของนายทหารฝ่ายส่งกำลังบำรุง ฝ่ายการขนส่งของกองพล ณ บก. ควบคุมการจราจรนี้จะประกอบด้วยผู้แทนของทหารช่าง, สห.และนายทหารฝ่ายการสื่อสารกองพล (จัดให้มีการติดต่อสื่อสารสำหรับ บก.ควบคุมการจราจร)